

Udskriftsdato: 15. december 2025

ISP nr 1999.621 (Gældende)

Inspektion af Arresthuset i Køge

Ministerium: Folketinget

Inspektion af Arresthuset i Køge

Resumé

I december måned 1999 foretog inspektionschefen inspektion af Arresthuset i Køge.

De bygningsmæssige forhold med videre gav på nogle punkter anledning til kritik og bemærkninger (kaldeknap i sikringscelle, besøgsrum, lægejournaler, gårdtursarealer og de indsattes muligheder for fællesskab, herunder arbejdsfællesskab). Inspektionschefen udtalte at gårdtursarealerne i arresthuset var uegnede og utidssvarende, og arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen blev bedt om at redegøre for gårdtursarealerne og for hvem der havde truffet beslutning om en begrænset brug af dem. Arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen blev desuden bedt om at redegøre for hvem der havde truffet beslutning om begrænsningen i de indsattes fællesskab.

Ombudsmandsinstitutionen modtog rapportmateriale og notater for nærmere angivne perioder om disciplinærsager, enrumsanbringelse, anbringelse i sikringscelle, anbringelse i observationscelle, magtanvendelse og anvendelse af håndjern. Gennemgangen heraf gav på flere punkter anledning til kritik.

(j.nr. 1999-3037-628).

Den 19. april 2000 afgav inspektionschefen følgende rapport til Arresthuset i Køge og Direktoratet for Kriminalforsorgen:

”1. Indledning

Som et led i inspektionsvirksomheden foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere den 7. december 1999 inspektion af Arresthuset i Køge. Til stede under inspektionen var bl.a. vicepolitimesteren i Køge og arrestforvareren. I forbindelse med inspektionen modtog jeg rapportmateriale til gennemgang, jf. nærmere pkt. 8 nedenfor.

Inspektionen den 7. december 1999 bestod af samtaler med ledelsen og to medarbejderrepræsentanter samt samtale med fire indsatte som havde ønsket at tale med Folketingets Ombudsmand og rundgang i arresthuset. I tilslutning hertil udarbejdede jeg

- et referat af den 4. januar 2000 vedrørende samtale med ledelsen og medarbejderrepræsentanter,
- et notat af den 4. januar 2000 om rundgang i arresthuset (de fysiske rammer mv.).

Med brev af den 4. januar 2000 sendte jeg det nævnte materiale til arresthuset og politimesteren idet jeg bad om at modtage eventuelle bemærkninger eller tilføjelser inden en måned. Jeg modtog herefter et brev af den 11. januar 2000 med arresthusets bemærkninger som er indarbejdet i rapporten. Politimesteren er ikke fremkommet med bemærkninger til materialet.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Arresthuset i Køge, Politimesteren i Køge og Direktoratet for Kriminalforsorgen til eventuelle bemærkninger om faktiske forhold som den foreløbige rapport måtte give anledning til.

Jeg har ikke modtaget yderligere bemærkninger.

2. Bygningsmæssige forhold mv.

2.1. Bygning og gangarealer

Arresthuset er en tre etagers bygning omfattende kælder, stue, 1. og 2. sal. Arresthuset er opført i 1977 i Køges midtby. Bygningerne fremstår i god vedligeholdelsesstand.

Der er plads til i alt 48 indsatte fordelt på 42 enkeltceller og to tremandsceller. Arresthuset har efterfølgende gennemgået en række mindre ændringer, senest i 1996 da forgården til gårdtursarealet blev overdækket med gitter.

Arresthusets stueetage rummer centralkøkkenet og værkstedslokaler. I stuen ligger endvidere – aflåst fra de øvrige celler på etagen - en sikringscelle, en observationscelle, samt tre andre celler.

I stuen findes endvidere et visitationsrum med bad der efter det oplyste sjældent benyttes.

1. og 2. sal rummer arresthusets fællesrum med direkte indgang til cellerne fra fællesrummet på 1. sal og fra svalegang på 2. sal. To åbne trapper fører fra hver sin ende af fællesrummet på 1. sal op til svalegangen på 2. sal.

Fra fællesrummet på 1. etage er der desuden adgang til gangmandens depot, hvor arresthuset opbevarer rengøringsartikler.

På 2. etage findes et glasbur med persienner. Herfra har personalet udsyn over svalegangen på 2. etage og en del af fællesarealet. Rummet er udstyret med et skrivebord, en stol og en PC. Der er tillige en telefon i rummet som anvendes af de indsatte.

2. etage er desuden udstyret med et vaskerum, og der er opstillet et køleskab til de indsatte.

2.2. Cellerne

Cellerne er placeret i bygningens vestlige side. De almindelige celler ligger på 1. og 2. etage. Det blev oplyst, at der netop var gennemført en totalrenovering af hovedparten af cellerne, og at de sidste celler forventedes færdigrenoveret inden udgangen af 1999. Cellerne renoveres ca. hvert 8. år. Cellerne har gode lysforhold på grund af deres placering og deres relativt store vinduer (panserglass).

Cellerne er forsynet med kaldeanlæg. Kaldeanlægget fungerer på den måde at der ved cellekald aktiveres en lampe uden for cellen og på de øvrige etager, samt en summen i vagtstuen. Afstillingsknap findes ved de enkelte celler.

2.2.1. De indsattes celler

Enkeltcellerne måler ca. 2,2 gange 4,4 meter.

Cellerne er indrettet med faste senge med brandhæmmende madrasser og ryglæn, samt væghængte skrivebords- og skabssektioner. Endvidere er der klædeskab, fjernsynsbord, loftslampe, opslagstavle og en stol, samt en håndvask med både varmt og koldt vand, spejl og en væglampe. Gulvene er beklædt med linoleum. Cellerne er desuden forsynet med gardiner.

Tremandscellerne er indrettet med fritstående senge, klædeskabe, væghængte skabssektioner, spisebord med tilhørende stole, fjernsynsbord, loftslampe, samt håndvask med både varmt og koldt vand, spejl og en væglampe. Gulvene er beklædt med linoleum. Begge tremandsceller blev besigtiget under inspektionen. I cellerne er der to vinduer med gardiner.

De indsatte må medbringe egen radio, cd-afspiller mv. på cellen. Fjernsyn kan lejes for 5 kr. pr. dag. De indsatte må ikke medbringe kaffemaskine, elkoger eller hårtørrer. Arresthuset begrundede dette med sikkerhedsmæssige hensyn (panserglassruderne).

Efter mit valg besøgte jeg cellerne 202, 216, 309 samt 322 og begge tremandscellerne. De af cellerne som var nyrenoveret fremstod pæne og velholdte.

I celle 322 hang et elstik(-kontakt) løst ud af væggen. Jeg gjorde en bemærkning herom.

Jeg går ud fra at arresthuset har udbedret det beskadigede elstik(-kontakt).

I den ene tremandscelle (222) – som endnu ikke var blevet renoveret – var skinnerne til ophæng af vægskabe og –hylde i stykker,

og et elstik(-kontakt) hang løst ud fra væggen. Trods et åbenstående vindue var luften i cellen noget indelukket. Cellen var forsynet med et noget ramponeret sengebord. Også loftslampen var ramponeret.

Jeg går ud fra at arresthuset i forbindelse med den løbende istandsættelse udbedrer det beskadigede elstik(-kontakt) samt reparerer eller udskifter loftlampen og reparerer eller fjerner de beskadigede skinner til ophæng af vægskabe/-hylde.

I stuen ligger foruden sikringscellen og observationscellen også tre andre celler. De to af disse celler er indrettet som opholds- og arbejdsrum til indsatte omfattet af det særlige regelsæt for særskilt sikre celler. Cellerne i stuen er i øvrigt indrettet som enkeltcellerne, dog er der ikke fjernsynsstik og håndvask. Disse celler har også lameller for vinduerne. Det blev oplyst at en af cellerne bliver benyttet som venterum for bl.a. urolige indsatte der ankommer om natten og anholdte der skal i retten. Cellerne benyttes efter det oplyste tillige i overbelægssituationer.

Alle celler i stueetagen er på grund af lamellerne noget mørkere end cellerne på de øvrige etager.

2.2.2. Sikringscellen

Sikringscellen ligger i stuen.

Sikringscellen udgøres af et rum på ca. 15 m² med en fastboltet seng midt i cellen med bælte, fod- og håndremme. Der er lameller for vinduerne.

På sengens underkant er der en kaldeknop som kan nås også når den indsatte er fuldt fastspændt. Kaldeknappen blev afprøvet, men viste sig at være afmonteret. Det blev oplyst at denne ville blive retableret den følgende dag.

Det er meget beklageligt at sikringscellens kaldeknop ikke fungerede. Jeg går ud fra at arresthuset straks efter inspektionen har retableret den.

Det blev oplyst at kravet om at der er en fast vagt tilstede ved benyttelse af sikringscellen bliver overholdt, idet den faste vagt er en rådighedsvagt der tilkaldes som ekstra bemanning. Den faste vagt tager ophold i et dertil indrettet lokale i tilknytning til sikringscellen. Overvågning sker gennem et envejsvindue.

Alle fikseringsremme ligger fast fremme på sengen. Arresthuset oplyste at sikringscelleanbringelse kun bruges meget sjældent, idet den først tages i brug når den indsatte er helt derude hvor en fiksering under alle omstændigheder ville komme på tale.

I forbindelse med ombudsmandens inspektion af Statsfængslet i Horsens konstaterede han at læderbælte og -remme også dér var påsat sengen i sikringscellen permanent.

Denne konstatering gav ombudsmanden anledning til overvejelser om hvorvidt et sådant permanent udstyr på sengen er i overensstemmelse med det skånsomhedsprincip der er nærmere omtalt i indstilling om sikringsceller og observationsceller fra november 1992.

Ombudsmanden tilkendegav som sin umiddelbare opfattelse at det på den ene side ikke ganske kan udelukkes at det påsatte udstyr i nogle tilfælde kan føre til en anvendelse af fikseringsmidler hvor en sådan anvendelse strengt taget ikke er nødvendig. Udstyret kan muligvis også medføre anvendelse af flere fikseringsmidler end de der måtte være nødvendige i det konkrete tilfælde. Hertil kommer at det heller ikke kan udelukkes at udstyret kan være medvirkende til at optrappe en situation med sikringscelleanbringelse, således at det blotte syn af udstyret bliver den faktor der udløser en herefter begrundet anvendelse af fikseringsmidler – uanset omfanget heraf. På den anden side fandt ombudsmanden ikke helt at kunne udelukke at udstyret i påsat stand – i hvert fald i et vist omfang – i de tilfælde hvor anvendelse af fikseringsmidler er begrundet kan medvirke til at selve anbringelsessituationen ikke trækker ud og således optrappes på grund af den tid der medgår til anbringelsen. Ombudsmanden fandt heller ikke at kunne se bort fra at sikkerhedsmæssige hensyn kan gøre sig gældende i de nævnte tilfælde; dette for så vidt angår såvel den indsatte som ansatte.

Ombudsmanden har bedt direktoratet om en udtalelse forinden han tager endelig stilling til spørgsmålet om et permanent påsat udstyr i form af læderbælte og -remme.

Når direktoratets stillingtagen til spørgsmålet foreligger vil jeg orientere arresthuset herom, herunder om hvorvidt jeg har grundlag for at foretage mig videre i relation til min inspektion af Arresthuset i Køge.

Nedenfor under pkt. 8.5. har jeg undersøgt arresthusets anvendelse af sikringscelle i fire konkrete sager herom.

Jeg har i øvrigt ingen bemærkninger til denne celle.

2.2.3. Observationscellen

Observationscellen ligger i stuen. Observationscellen har den samme størrelse som enkeltcellerne og har (som sikringscellen) lameller for vinduerne. Cellen er møbleret med fast bæk og bord, samt en fast seng med en madras. Cellen fremstod i god stand.

Der er en dobbeltdør til cellen hvoraf der er indkig gennem den inderste. I cellen er der en kaldeknop som blev afprøvet. Kaldeknappen virkede efter hensigten.

Nedenfor under pkt. 8.6. har jeg undersøgt arresthusets anvendelse af observationscelle i otte konkrete sager herom.

Jeg har ingen bemærkninger til denne celle.

2.3. Øvrige rum mv.

2.3.1. Toilet- og badeforhold

Der er fire toiletter og to baderum på både 1. etage og 2. etage. Toiletterne fremstod som pæne, med hvid sanitet, hvide vægfliser, spejl og kuglelampe.

Baderummene indeholder et stort bruseafsnit med forhæng, samt hånd-vask med spejl. Rummene var lettere medtaget af fugt, navnlig for så vidt angår lofterne som trænger til maling. Det blev oplyst at der er mekanisk udsugning. Desuden var der bl.a. rensesæbe og – i de to forrum til bade-rummene - vejledning hertil.

Jeg beder arresthuset om at oplyse mig hvorvidt der er planer for maling af lofterne i baderummene.

2.3.2. Køkkenfaciliteter

Arresthuset i Køge har i stuen et stort køkken med alle moderne faciliteter hvor de indsattes kost tilberedes. Det blev oplyst at køkkenet løbende bliver inspiceret af Levnedsmiddelkontrollen. Der var rent og pænt overalt.

I tilknytning til opholdsfaciliteterne på 1. etage ligger de indsattes eget køkken hvor de indsatte kan tilberede egen mad i forbindelse med fællesskab. Køkkenet er beliggende i et mindre rum uden vinduer med køleskab og komfur samt skabe. Det blev oplyst at det påhviler gangmanden at holde køkkenet rent. I køkkenet var bl.a. en varmtvands-beholder, hvorfra der kan tappes varmt vand til te og kaffe mv. Køkkenet fremstod pænt og ordentligt, dog sad der et løst elstik(-kontakt) i flisevæggen over køkkenbordet.

Idet jeg går ud fra at arresthuset udbedrer det beskadigede elstik(-kontakt) foretager jeg ikke yderligere vedrørende arresthusets køkkenfaciliteter.

2.3.3. Besøgsrum

Arresthuset i Køge har fire besøgslokaler der er beliggende i bygningens østlige side på 1. etage. Det blev oplyst at besøgsrummene for nylig er blevet istandsat af en indsat. Rummene, der størrelsesmæssigt er mindre end cellerne, er malet i lyse farver og møbleret med et højt bord, to-tre stole og en brik, samt en vask med spejl. Ved vasken lå endvidere engangslagener. Der er gardiner for vinduerne. Besøgslokalerne fremstod generelt som noget triste. Det blev oplyst, at arresthuset har forsøgt at hængte billeder op for at skabe mere hygge i besøgslokalerne, men at disse billeder var blevet ødelagt/bortfjernet under besøg.

Under inspektionen havde jeg en samtale med en indsat som klagede over besøgslokalerne. Den indsatte klagede bl.a. over at besøgslokalerne er mindre indbydende og ikke egner sig til besøg af børn. Den

indsatte fremsatte ønske om at briksen i hvert fald i det ene af de fire besøgsrum bliver fjernet og at rummet herefter bliver indrettet så der er mere plads til at lege med børn under besøg. Desuden efterlyste den indsatte legetøj som arresthuset kan udlåne i forbindelse med besøg.

Arresthuset oplyste under den efterfølgende samtale at de indsattes rengøring efter besøg kontrolleres af arresthusets personale og at arresthuset ikke mener at standarden er for dårlig. Arresthuset vasker gardinerne hver 14. dag og briksenes betræk hver uge.

Arresthuset oplyste at der tidligere havde været besøgsrum uden brikse, men at arresthuset var gået bort fra dette på grund af klager fra indsatte. For at kunne imødekomme besøgsønskerne fra de indsatte, er det ikke muligt at indrette et af de fire besøgsrum uden briks.

Arresthuset udlåner legetøj, men der er en tendens til at det forsvinder.

Efter min opfattelse bør besøgsrummene kunne indrettes mere indbydende og hyggelige end det er tilfældet. Jeg beder arresthuset om at overveje hvilke muligheder der måtte være for at gøre besøgsrummene mere indbydende og hyggelige.

Den indsatte som klagede over besøgsforholdene har i et senere brev til mig gjort opmærksom på at risikoen for smitte med HIV/aids kunne reduceres såfremt arresthuset udleverede præservativer til de indsatte i forbindelse med besøg.

Jeg beder om arresthusets bemærkninger hertil.

2.3.4. Værksted

I stueetagens vestlige side er der fem arbejdsrum der bl.a. giver mulighed for at udføre pakke- og samleopgaver, mindre værkstedsopgaver, smedeopgaver, krympepakkingsopgaver, samt opgaver med sværtning af f.eks. tasker. Rummene er ca. 30 m² store, og der er gode lysforhold. Der er installeret et udsugnings- og ventilationssystem. Det blev oplyst at Arbejdstilsynet løbende inspicerer arbejdsforholdene.

I stueetagen findes endvidere et lager-/depotrum, samt en række andre rum med tilknytning til arbejdsrummene, herunder en kaffestue med vask, køleskab, borde og stole, samt to toiletter.

Arbejdsrummene der var pæne og nymalede, fremstod som velegnede til deres formål.

Jeg har ingen bemærkninger til værkstedsfaciliteterne.

2.3.5. Fritidsrum

På 1. etage ligger arresthusets fællesskabsområde for de indsatte. Rummets gulv er beklædt med linoleum. I begge ender af rummet er der en åben trappe der fører op til svalegangen langs cellerne på 2. etage. Mod øst er der i 2. etages højde nogle store vinduer som giver fællesrummet nogle meget gode lysforhold.

Der er seks store plantekasser med grønne planter fordelt i fællesrummet.

I den ene ende af fællesrummet er der et sofahjørne med tv og forskellige spil, en række sammensatte spiseborde med træstole, opslagstavler, samt et billardbord. Under inspektionen stod der blomster på bordene. I rummets modsatte ende var der et bordtennisbord, samt et halvåbent motionsrum der er placeret under en af de to trapper, der fører op til 2. etage. I motionsrummet er placeret to ribber, en kondicykel, samt seks motionsmaskiner hvoraf nogle var forsynet med vejledninger.

I midten af fællesområdet er der placeret et mindre bord med polstrede stole til personalet i arresthuset.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om det vil være muligt at fremskaffe vejledninger til samtlige motionsmaskiner. Såfremt dette ikke er tilfældet beder jeg arresthuset om at oplyse hvordan arresthuset informerer de indsatte om korrekt brug af maskinerne.

2.3.6. Undervisningslokale og bibliotek

På 1. etage findes et kombineret bibliotek og undervisningslokale på ca. 30 m².

Biblioteket virkede pænt og rent – dog var der en mindre fugtskade i loftet - og velforsynet med et alsidigt udvalg af bøger fra Biblioteket i Køge. Det blev oplyst at biblioteket har åbent to gange ugentligt (mandag og torsdag kl. 17:30 – 19:30) og at bibliotekaren er meget hjælpsom med at finde specielle ønsker frem, herunder bøger til arresthusets udenlandske indsatte. I rummet var der foruden reoler et stort bord med stole og en tavle til undervisningsbrug, samt håndvask og spejl.

Arresthusets biblioteksordning omfatter aviser fra biblioteket i Køge, herunder fire daglige aviser. Arresthuset anvender ca. 70.000 kr. på biblioteksdrift årligt.

Dette giver mig ikke anledning til bemærkninger.

2.3.7. Gårdtursarealer

Gårdtursarealerne befinder sig på arresthusets vestlige side og består af fire (med pressegitter) overdækkede, rektangulære gårde, samt en for-gård. Ifølge arresthusets oplysninger måler de fire bure ca. 9,15 gange fire meter og forgården ca. 12 gange 3,6 meter.

Herudover er der en større udsigtsgård, men denne gård anvendes ikke til gårdtur.

Burene er uden bænke, blomsterkummer eller andet. Murerne er af gule mursten, og gulvet er et støbt cementgulv.

Det blev oplyst at der typisk er seks-otte indsatte i hvert bur under gårdtur og at de indsatte fordeles i burene således at indsatte fra arresthusets 2. etage ikke blandes med indsatte fra 1. etage. Det blev endvidere oplyst at de indsatte har mulighed for boldspil mv. i forgården efter aftale med personalet.

Under inspektionen havde jeg samtale med to indsatte som klagede over at det ikke er muligt at skifte mellem de fire bure under gårdturene, samt over tidspunktet for gårdturen som afholdes klokken 16-17 hvor det er mørkt på visse årstider.

Arresthuset oplyste at tidspunktet for afholdelse af gårdture er fastsat under hensyn til arbejdsdriften i værkstedet. Gårdene er oplyst ved kunstlys.

Tidspunktet for afvikling af gårdture giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Arresthuset oplyste videre at der er mulighed for at de tilbageblevne indsatte samles i færre bure såfremt der er plads når nogle indsatte efter en halv time har valgt at gå indenfor.

Arresthuset oplyste i øvrigt at arresthusets regler om sammensætning af indsatte i de enkelte bure skyldes en udtalelse fra Folketingets Ombudsmand hvorefter arresthuset skal tage hensyn til de indsattes nationaliteter således at nationaliteterne fordeles jævnt.

Jeg har ikke umiddelbart kunne identificere den udtalelse som der sigtes til. Jeg beder derfor arresthuset om at oplyse nærmere om hvilken ombudsmandsudtalelse der sigtes til, samt om at præcisere sammenhængen mellem de interne regler for gårdture og den pågældende udtalelse.

Arresthuset oplyste at de fire bure som anvendes til gårdtur for alle arresthusets indsatte oprindeligt var tiltænkt isolationsanbragte. Den store gård, som ligger nærvæd de fire bure, skulle oprindeligt have været anvendt til resten af de indsatte, men en række flugter og flugtforsøg kort tid efter arresthusets ibrugtagning fik arresthuset til at opgive at anvende dette areal til gårdture.

Jeg må forstå at forholdet er det at arresthuset (i 1977) er bygget på en sådan måde at det almindelige gårdtursareal er det som jeg overfor har betegnet som "udsigtsgård". Dette er beliggende i det sikrede område og var beregnet til anvendelse som almindeligt gårdtursareal for de indsatte. De fire bure var alene beregnet som gårdtursareal for isolanter.

På et tidspunkt som ikke blev nærmere angivet men som – forstår jeg – ligger ikke ret lang tid efter åbningen af arresthuset skete der nogle flugter og flugtforsøg fra gårdtursarealet. Der blev herefter truffet beslutning om ikke længere at anvende dette gårdtursareal men alene at afvikle gårdture i de fire bure. Arrestforvareren oplyste under inspektionen at man havde overvejet at foretage bygnings-mæssige

ændringer af (ring)muren for at sikre gårdtursarealet yderligere men at dette var blevet opgivet efter modstand fra byggeriets arkitekt.

Hvilken myndighed der har truffet afgørelse om den omtalte radikale ændring af anvendelsen af gårdtursarealerne i arresthuset blev ikke oplyst under inspektionen.

Jeg anmoder arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen på baggrund af det der er anført ovenfor om en nærmere redegørelse for gårdtursarealerne i Arresthuset i Køge herunder at oplyse hvilken myndighed der har truffet beslutning om den radikale ændring af anvendelsen af arealerne og tidspunktet herfor.

Om de fire bure finder jeg i den sammenhæng anledning til at bemærke at de efter min opfattelse er uegnede og utidssvarende til afvikling af gårdture for indsatte der ikke er isolanter, herunder også under hensyn til det antal indsatte som burene skal rumme under gårdturene.

2.3.8. Vaskefaciliteter

Vaskerummet ligger på 2. sal. Rummet er udstyret med en vaskemaskine og en tørretumbler. De indsatte får udleveret vaskepulver og det er gratis.

Tøjvask af private tøjgenstande forestås af gangmanden således at der er mulighed herfor en gang om ugen.

2.3.9. Andet

I stueetagen findes lægeværelset der betjenes dels af en halvdagssygeplejerske, dels af arresthusets læge. Sygeplejersken er til stede mandag – fredag kl. 8-12. I lægeværelset findes et giftskab der var aflåst.

I et tilstødende lokale – der oprindeligt var kartoteksrum - er der toilet med håndvask og spejl.

Under inspektionen kunne det konstateres at arresthusets lægejournaler lå fremme på en hylde i lægeværelset og således var frit tilgængelige for alle med nøgle til lokalet. Alle fængselsfunktionærer har nøgle til lokalet.

Det er uheldigt at de indsattes lægejournaler er tilgængelige for en bred kreds af ansatte i arresthuset. Jeg går ud fra at arresthuset vil sørge for at journalerne låses inde således at de alene er tilgængelige for ansatte der har brug for at have adgang til journalerne i forbindelse med deres arbejde i arresthuset.

2.3.10. Personalerum

Personalets omklædningsrum ligger på 1. etage i modsatte side end cellerne. Hver medarbejder har sit eget aflåselige skab. Der er separate omklædningsrum for mandligt og kvindeligt personale.

Personalet råder desuden over en del af fællesarealet med eget bord og polstrede stole.

3. Arbejde, fritid og undervisning

3.1. Arbejde

Arbejdet i arresthuset består mest af akkordarbejde bortset fra rengøring og lignende. Der arbejdes dels i værkstedslokalerne i kælderen, dels på cellerne.

Arbejdet på værkstedet består som nævnt i pakke- og samleopgaver, mindre værkstedsopgaver, smedeopgaver, krympepakkingsopgaver, samt opgaver med sværtning af f.eks. tasker.

Ved en rimelig arbejdsindsats er det ikke vanskeligt at holde en aflønning der svarer til den almindelige timeløn for arbejde i et arresthus.

Der gives ikke mulighed for arbejdsfællesskab på cellerne. Det er således alene på de to tremandsceller at de indsatte kan arbejde sammen. Cellerarbejde foregår for låste døre.

Jeg er bekendt med at det i nogle andre arresthuse er muligt for de indsatte at arbejde sammen to og to i celler der ikke er større end cellerne i Arresthuset i Køge. Spørgsmålet om cellefællesskab bl.a. i arbejdstiden har i øvrigt tidligere været behandlet af ombudsmanden, jf. Folketingets Ombudsmands beretning for 1975, s. 481-82 og 489. Ombudsmanden henstillede til direktoratet at overveje generelt at

gennemføre en ordning i arresthusene med fællesskab på cellerne bl.a. i arbejdstiden. Direktoratet oplyste at en sådan ordning i vidt omfang blev benyttet, når indsatte ytrede ønske herom og sikkerhedsmæssige forhold ikke talte imod.

Direktoratet henledte ved cirkulæreskrivelse af den 1. august 1975 arresthusenes opmærksomhed på spørgsmålet.

Spørgsmålet om hvorvidt der er mulighed for at flere indsatte kan arbejde sammen på cellerne, er også omfattet af den tidligere nævnte spørgeskemaundersøgelse og spørgsmålet var genstand for drøftelse under et møde den 17. maj 1999 mellem repræsentanter fra Direktoratet for Kriminalforsorgen og mig. Direktoratet har i anledning heraf den 7. oktober 1999 oplyst at direktoratet senere vil vende tilbage vedrørende spørgsmålet om baggrunden for den manglende mulighed for arbejds-fællesskab i nogle arresthuse og vedrørende mulighederne for at fastsætte ensartede regler på området. Direktoratet har i den forbindelse oplyst at spørgsmålet forudsætter en nærmere drøftelse med arresthusene og at spørgsmålet vil være på dagsordenen på det førstkommende møde med arrestforvarerforeningen der forventes afholdt i foråret 2000.

På den baggrund foretager jeg mig på nuværende tidspunkt ikke mere vedrørende spørgsmålet i relation til min inspektion af Arresthuset i Køge. Når direktoratet er vendt tilbage over for mig vedrørende spørgsmålet, tager jeg stilling til om jeg har grundlag for at foretage mig mere.

Der arbejder efter det oplyste typisk 10-12 indsatte i værkstedslokalerne. Det er eftertragtet at komme til at arbejde i værkstedslokalerne. Begrænsningen til dette antal skyldes ikke kapacitetsproblemer, men derimod mængden af de opgaver som kan tilbydes i værkstedslokalerne og muligheden for overvågning af disse. Herunder spiller sammensætningen af indsatte en væsentlig rolle, ligesom det kan konstateres at effektiviteten falder jo flere der arbejder i værkstedet ad gangen.

Arresthuset bemærkede i den forbindelse at arresthuset modtager mange indsatte som er problematiske og kan være farlige.

Alle som ønsker det kan dog tilbydes arbejde, og der udbetales så godt som aldrig dusør på grund af manglende opgaver.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har udtalt i sin rapport af den 27. februar 1997 vedrørende direktoratets inspektion af arresthuset den 5. december 1996 at det burde være muligt for arresthuset at tilbyde beskæftigelse til flere indsatte i fællesskab. Direktoratet udtalte videre at det i den forbindelse burde overvejes om det er muligt i videre omfang at inddrage fængselsfunktionærerne i beskæftigelsen af de øvrige indsatte.

På tidspunktet for inspektionen var der seks indsatte i arbejde i værkstedet, men det blev oplyst at der på det tidspunkt var usædvanligt få beskæftiget i værkstedet. Det skyldtes at arresthusets leverandører havde svigtet.

Det er arresthusets ønske at udvide aktiviteterne i værkstedet, og det er hensigten at en ny regionsværkmester skal sørge for dette. Arresthuset oplyste videre at arresthuset over for Direktoratet for Kriminalforsorgen har tilkendegivet at man kunne ønske sig at regionsværkmestrene forsynede arresthuset med flere opgaver.

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvilke planer arresthuset har for at sikre sig at flere indsatte kan tilbydes beskæftigelse i værkstedslokalerne.

3.2. Fritid

Der er mulighed for motionstræning i kondirummet, billard, bordtennis og brætspil i fællesrummet og under gårdtur boldspil mv. i forgården efter aftale med personalet.

Under inspektionen havde jeg samtale med en indsat som klagede over at motionsforholdene i arresthuset er for dårlige. Den indsatte efterlyste mere udstyr og et større areal til motion.

Arresthuset oplyste at motionsrummet fungerer godt i det daglige og at arresthuset ikke modtager mange klager over forholdene. Arresthuset er af den opfattelse af nogle indsatte imidlertid forveksler motion med styrketræning. Arresthusets træningsfaciliteter er sammensat ud fra et ønske om at de indsatte skal kunne få motion. Det er arresthusets opfattelse at der på denne baggrund er indsatte som er utilfredse med træningsfaciliteterne.

Jeg har ingen yderligere bemærkninger til det oplyste om fritidstilbudene. Jeg henviser i øvrigt til mine bemærkninger ovenfor under pkt. 2.3.7. om gårdtursarealerne.

3.3. Undervisning

Arresthuset giver mulighed for undervisning i almindelige grundskolefag samt støtte til undervisning i HF og studenterniveau.

Ifølge arresthusets svar i den ovenfor nævnte spørgeskemaundersøgelse er arresthuset tildelt 544 undervisningstimer samt 40 timer til ekstraordinære situationer. Alle timerne udnyttes.

Det fremgår ikke i hvilket omfang der tilbydes danskundervisning til udlændinge i arresthuset.

Jeg beder arresthuset om at oplyse herom.

4. Lægebetjening mv.

Arresthusets læge kommer fast 4 timer en gang ugentligt (torsdage) og kan i øvrigt tilkaldes efter behov. Indsatte der ønsker lægebehandling skal rette henvendelse til sygeplejersken.

Sygeplejersken retter henvendelse til alle nyindsatte og træffes i øvrigt på hverdage mellem 8.00 og 12.00.

Nedtrapning af stofmisbrugere i arresthuset sker med fenemal. Nedtrapningen sker efter et individuelt skøn som foretages af arresthusets læge. Indsatte som er omfattet af en amtskommunal behandlingsplan fortsætter den igangværende plan i arresthuset.

Medicinbeholdningen opbevares i et aflåst skab i lægeværelset. Kontrollen med medicinen varetages af læge/sygeplejerske. Arresthusets restmedicin afleveres på apoteket når udløbsdatoen overskrides.

Eventuelt medbragt restmedicin opbevares af arresthuset og udleveres til de indsatte ved løsladelsen.

Rensevæske og vejledninger hertil forefindes i tilknytning til arresthusets badeværelser. Rensevæske og vejledningen herom fjernes ofte af de indsatte (rensevæsken hældes ud og vejledningen rives ned).

Jeg kan oplyse at spørgsmålet om hvordan ordningen med rensenvæske fungerer indgår i den flere gange omtalte spørgeskemaundersøgelse af forholdene i arresthusene. (De fleste arresthuse har oplyst at ordningen med rensenvæske ikke fungerer uden problemer). Jeg er endvidere bekendt med at direktoratet har foretaget en evaluering af ordningen og har besluttet at forlænge den i seks måneder, jf. Nyt fra Kriminalforsorgen, december 1998, s. 16. I spørgeskemasagen har jeg bedt direktoratet om at underrette mig om resultatet af den fornyede evaluering som jeg går ud fra at direktoratet foretager efter udløbet af seks måneders perioden. Jeg har på nuværende tidspunkt ikke modtaget en sådan underretning.

På det foreliggende grundlag foretager jeg mig derfor ikke noget vedrørende dette forhold i relation til min inspektion af Arresthuset i Køge.

5. Belæg

Arresthusets primære opgave er at modtage anholdte og varetægtsarrestanter.

Arresthuset huser en række negativt stærke indsatte (rockere) og problematiske indsatte.

Arresthuset oplyste at overbelægning i arresthuset til tider kan være et problem. Der er i gennemsnit ca. 47 indsatte. Arresthuset er normeret til 48.

Af en oversigt over indsættelser i arresthuset pr. den 28. november 1999 som arresthuset fremsendte forud for inspektionen, fremgår bl.a. fordelingen af kategorierne af de indsatte der var indsat i arresthuset

på dette tidspunkt. Der var flest varetægtsarrestanter, men også afsonere. Tre af de varetægtsfængslede sad isoleret på dette tidspunkt.

Arresthuset har kvindelige indsatte. På tidspunktet for inspektionen var der to kvindelige indsatte.

Arresthuset har børn i arresthuset ind imellem af sociale hensyn. Typisk dog kun i meget kort tid (en til to dage) indtil den unge fremstilles i retten hvor der ofte iværksættes kontakt med sociale institutioner. I et enkelt tilfælde dog over længere tid på grund af problemer med anbringelse af det pågældende barn.

Arresthuset benytter sig af ”styret fællesskab” i forbindelse med mindreåriges ophold i arresthuset.

Jeg har ingen bemærkninger til det oplyste om arresthusets belæg.

6. Andre forhold

6.1. Forplejning

Arresthuset har eget køkken, og det blev oplyst at de indsatte er overordentligt tilfredse med forplejningen. Flere af de indsatte som jeg talte med under inspektionen gav udtryk for stor tilfredshed med forplejningen. Arresthuset får årligt besøg af en kostkonsulent.

Alle tilbydes den mængde mad som de kan spise.

Som nævnt ovenfor kontrollerer Levnedsmiddelstyrelsen køkkenet med mellemrum.

I forbindelse med inspektionen spiste jeg og mine medarbejdere det samme måltid som de indsatte fik den pågældende dag (varm mad til frokost). Forplejningen giver mig ikke anledning til bemærkninger.

6.2. Mad udefra

De indsatte kan bestille grillmad udefra for egen regning på lør-, søn- og helligdage.

6.3. De indsattes adgang til køkkenfaciliteter

De indsatte har adgang til køkkenfaciliteter i fælleskøkkenet på 1. sal, hvor de indsatte kan tilberede egen mad i forbindelse med fællesskab.

Køkkenet indeholder køleskab og komfur samt skabe.

I køkkenet er der en varmtvandsbeholder hvorfra der kan tappes varmt vand til te og kaffe mv.

6.4. Købmand

De indsatte kan købe varer fra en købmand som kommer i arresthuset hver onsdag.

Specielle varer kan bestilles fra købmanden (der er mulighed for at faxe ordrer i løbet af ugen). I fællesskabstiden om søndagen kan de indsatte endvidere købe tobaksvarer og kaffe af personalet.

En af de indsatte som jeg havde en samtale med under inspektionen klagede over at købmandens priser i arresthuset overstiger de priser som købmanden i øvrigt sælger sine varer til. Arresthuset har oplyst at købmanden har afvist dette.

Købmanden er gentagne gange blevet opfordret af de indsatte til at indkøbe lavprisvarer fra Netto eller lignende. Købmanden har afvist dette.

Jeg foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

6.5. Vold mv.

Der forekommer vold mellem indsatte, herunder i form af selvjustits over for sexkriminelle. Indsatte (navnlig rockere) har i enkelte tilfælde forlangt domsudskrifter af nye indsatte. Selvjustitsen udøves i forbindelse med gårdture og under madlavning og lignende.

Kvindernes tilstedeværelse i arresthuset giver ikke anledning til problemer, og de får lov til at være i fred.

Der har ifølge arresthusets svar af den 23. december 1997 i spørgeskemaundersøgelsen ikke været tilfælde af vold mod personalet i to år forud for arresthusets svar, når bortses fra et angreb med panserværnsraketen den 2. februar 1997 som ikke skønnes rettet imod personalet.

Arresthusets tidligere værkfører har senere været udsat for et alvorligt voldeligt overgreb.

Der forekommer - i begrænset omfang - handel med stoffer i arresthuset. Der er dog formentlig ikke hårdere stoffer end hash og rygeheroin.

6.6. Tv-ordning

Arresthuset udlejer tv til de indsatte. Lejen er 5 kr. pr. dag.

Ombudsmanden har af egen drift over for Direktoratet for Kriminalforsorgen rejst nogle generelle spørgsmål om tv-ordninger i landets arresthuse og betalingen herfor. Denne undersøgelse er endnu ikke afsluttet.

Jeg foretager mig derfor ikke på nuværende tidspunkt noget vedrørende tv-ordningen i Arresthuset i Køge.

6.7. Fællesskab

Fællesskab foregår på hverdage mellem kl. 17.45 – 21.15, i weekenderne og på helligdage mellem 14.30 – 17.00.

Arresthuset opdeler de indsatte i to hold som holdes adskilt ved fællesskab og gårdtur. De indsatte på arresthusets to etager afholder således fællesskab hver for sig, således at de hver især har fællesskab hver anden dag i lokalerne på 1. sal.

Arresthuset begrundet dette med arresthusets negativt stærke indsatte (rockere) og problematiske indsatte.

Arresthuset blev som flere gange nævnt taget i brug i 1977.

Ved inspektionen måtte jeg umiddelbart få det indtryk at det oprindeligt var hensigten med indretningen af arresthuset at skabe mulighed for fællesskab for alle de indsatte – for hvem det af særlige grunde ikke er utilregneligt – i såvel fritiden, i arbejdstiden og ved gårdture. Både værkstederne, fritidsarealerne og gårdtursarealet ("udsigtsgården") er rummelige og skulle kunne danne grundlag for et sådant fællesskab.

Imidlertid praktiseres fællesskab efter det oplyste kun i begrænset omfang:

I værkstederne er kun et begrænset antal indsatte beskæftiget. På tidspunktet for inspektionen var der kun seks indsatte beskæftiget men typisk vil 10-12 indsatte efter det oplyste være beskæftiget i værkstedet. I fritiden er der alene fællesskab hver anden dag og da kun etagevis. Den dag da en indsat ikke har fællesskab er den pågældende låst inde på sin celle.

For indsatte der ikke arbejder i værkstedet – det vil sige for godt 30 indsattes vedkommende – er forholdet således det at de er låst inde i deres celle hele tiden bortset fra det tidspunkt hver anden dag fra kl. 17.45 til 21.15 (weekender og helligdage mellem kl. 14.30 til 17.00) hvor de har fællesskab i fritiden og det tidspunkt da de befinder sig i de omtalte bure (gårdtursarealerne) i en time hvor fællesskabet er begrænset til seks-otte indsatte i hvert bur.

Jeg er naturligvis opmærksom på at sikkerhedsmæssige forhold i bestemte situationer kan nødvendiggøre begrænsninger i fællesskab. Jeg forstod imidlertid under inspektionen at de nævnte begrænsninger i fællesskabet er permanente.

Jeg beder arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen om at oplyse om min beskrivelse af forholdene er korrekt.

Jeg beder oplyst hvilken myndighed der har truffet afgørelse om begrænsningen af fællesskabet, hvornår afgørelsen er truffet og på hvilket grundlag.

Jeg henviser i øvrigt til at spørgsmålet om fællesskab på gangene og på tværs af etagerne indgik i min inspektion af Arresthuset i Vordingborg. Direktoratet har på mødet den 17. maj 1999 (i sagen om spørgeskemaundersøgelsen) oplyst at direktoratet vil drøfte dette spørgsmål med arresthusene. Jeg har endnu ikke modtaget underretning fra direktoratet om resultatet af disse drøftelser.

6.8. Besøg

De indsatte kan højst få besøg to gang ugentligt på hverdage mellem kl. 08.00 og 21.00, lørdage mellem 14.30 og 16.30 og mellem 18.00 og 21.00 samt søndage mellem 9.00 og 12.00 og mellem 14.30 og 16.30 samt mellem 18.00 og 21.00.

Arresthuset oplyste at det tilstræbes at udvise fleksibilitet i forhold til besøgsreglerne i det omfang det af praktiske hensyn kan lade sig gøre.

Det oplyste om besøg giver mig ikke anledning til bemærkninger.

6.9. Talsmandsordning

Arresthuset oplyste at der ikke er nogen talsmandsordning, men at der afholdes fællesmøder med de indsatte som har adgang til fællesskab hvert kvartal. Fællesmødet indkaldes ved opslag.

I forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Viborg har dette arresthus rettet henvendelse til Dansk Arrestforvarerforening med anmodning om at foreningen kontakter direktoratet med henblik på udarbejdelse af ensartede regler for talsmandsvirksomhed i arresthusene. Direktoratet har oplyst at direktoratet har modtaget en henvendelse fra Dansk Arrestforvarerforening den 21. juni 1999. Det fremgår af henvendelsen at spørgsmålet om ensretning af praksis på området har været drøftet på foreningens årsmøde, og at man er nået til den konklusion at foreningen vil fraråde at praksis forsøges ensrettet, idet det i visse arresthuse vil betyde en stramning der ikke findes hensigtsmæssig eller nødvendig.

Arrestforvarerforeningen har over for direktoratet bl.a. peget på at de indsattes mulighed for fællesskab i de enkelte arresthuse vil være af stor relevans for hvorledes talsmandsordningen bør være. Jeg har bedt direktoratet underrette mig om resultatet af direktoratets behandling af denne henvendelse og direktoratet har ved brev af den 29. januar 2000 bl.a. svaret følgende:

”...

Direktoratet er enig i, at det udfra ovennævnte betragtninger vil være uhensigtsmæssigt at udarbejde ensartede regler for talsmandsordninger på arresthusområdet, men mener i overensstemmelse med foreningens holdning, at de indsatte via den lokale husorden, opslag eller lignende bør sikres en orientering om, hvorledes de organisatoriske former for drøftelser med de indsatte administreres i det enkelte arresthus.

Direktoratet har derfor dags dato anmodet arresthusene om at sørge for, at de indsatte via den lokale husorden, opslag eller lignende orienteres om, hvorledes de organisatoriske former for drøftelser med de indsatte administreres i arresthuset.”

Jeg beder arresthuset om at oplyse hvad direktoratets anmodning har givet anledning til.

6.10. Avishold

Arresthusets biblioteksordning omfatter som nævnt ovenfor aviser fra biblioteket i Køge, herunder fire daglige aviser.

6.11. Samarbejde med de sociale myndigheder

Arresthuset har et godt samarbejde med de sociale myndigheder også i forbindelse med løsladelser.

Arresthuset har desuden tilknyttet fire medarbejdere fra Kriminalforsorgen i Frihed som hver besøger arresthuset en gang ugentligt.

Fængselsfunktionærerne er opdelt i kontaktpersongrupper hvor den enkelte fængselsfunktionær har ansvar for bestemte indsattes forsorgsmæssige betjening, dog således at en ”bagstopperordning” sikrer at en fængselsfunktionærs fravær ikke betyder at der ikke er adgang til en kontaktperson.

Inden for det første døgn efter indsættelsen i arresthuset præsenterer kontakt-personen sig og orienterer den indsatte om sin funktion som kontaktperson, samt gennemfører en indsættelsessamtale. Ved denne samtale bliver den indsattes baggrund beskrevet med henblik på (med den indsattes samtykke) at under-

rette relevante personer om indsættelsen, herunder for eksempel for at sikre at den indsatte ikke mister sit medlemskab af A-kasse. Indsættelsessamtalen skal desuden afdække den indsattes egne ønsker om hvorledes opholdstiden kan anvendes mest konstruktivt.

Såfremt indsatte har forsorgsmæssige behov som bedst kan varetages af en person med socialrådgiveruddannelse, kontakter kontaktpersonen forsorgsmedarbejderen telefonisk og giver underretning derom. I øvrigt vil forsorgsmedarbejderen tage kontakt med den nyindsatte ved sit første fremmøde i arresthuset.

Jeg henviser desuden til det der er anført ovenfor under pkt. 5. om samarbejdet med sociale myndigheder i forbindelse med børn i arresthuset.

Dette giver mig ikke anledning til bemærkninger.

6.12. El-artikler

De indsatte må medbringe egen radio, højttalere, cd-afspiller, playstations og de lejede fjernsyn på cellen. Ud over disse effekter er det ikke tilladt for de indsatte at have el-artikler på cellerne.

7. Samtaler med indsatte

Jeg havde samtaler med i alt fire indsatte. Under mødet med arresthusets ledelse forelagde jeg de indsattes klager for ledelsen.

De tre indsatte har desuden fået særskilte svar på deres klager, medens den fjerde efter aftale ikke modtog særskilt svar. De indsattes klager indgår i øvrigt i denne rapport hvor det er relevant.

8. Gennemgang af rapporter

Ved starten af inspektionen bad jeg om at modtage kopi af arresthusets rapporter mv. for perioden fra den 1. december 1998 til den 1. december 1999 vedrørende disciplinærsager, enrumsanbringelse, anbringelse i sikringscelle, anbringelse i observationscelle, magtanvendelse og anvendelse af håndjern. Jeg bad om at antallet af rapporter i hver kategori dog blev begrænset til de seneste 20.

Jeg har herefter modtaget 29 forhørsrapporter, hvoraf ni endte med enrumsanbringelse, fem magt-anvendelsesrapporter, en håndjernsrapport, fire sikringscellerapporter og otte rapporter om anbringelse i observationscelle.

Ved min gennemgang af det modtagne materiale har jeg navnlig haft opmærksomheden henledt på hvorvidt proceduren i forhold til de gældende regler er blevet fulgt. Jeg har også været opmærksom på spørgsmålet om overholdelse af reglerne om notatpligt..."

I inspektionsrapporten blev det omtalte rapportmateriale herefter gennemgået, og der blev udtalt kritik over for arresthuset i en række tilfælde. Denne del af inspektionsrapporten er ikke medtaget i denne beretning bl.a af pladmæssige grunde.

Inspektionsrapporten blev herefter afsluttet med følgende:

"...

9. Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender de udtalelser, som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg ligeledes beder om en udtalelse.

10. Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, politimesteren, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og til de indsatte i arresthuset.